گزارش خبر
NEWSREPORT
کد خبر: ۴۵۲۳۶۴
چهارشنبه ۲ تیر ۱۴۰۰ ۱۲:۱۸

تله‌هايي كه پيش پاي رئيسي و دولت اوست

در سال‌هاي نه‌چندان دور انتقاد از رييس‌جمهور به‌شدت مذموم بود و كسي را ياراي نقد ولو دلسوزانه دولت نبود چراكه كساني بودند كه مدام بر طبل اين باور غلط مي‌كوبيدند كه دشمن هاشمي دشمن پيغمبر است. سال‌ها بعد دوباره برخي از چهره‌ها دولت احمدي‌نژاد را دولت امام زمان(ع) و توصيه‌شده مي‌ناميدند و رييس دولت نيز خود را در هاله‌اي از نور مي‌ديد و حتي يارانه‌هاي نقدي را مقدس مي‌شمرد. اين باورسازي‌ها در منابر جمعه نيز از جايگاه ويژه‌اي برخوردار بود. حال زمزمه‌هايي از اين دست از سوي نزديكان رييس دولت منتخب تحت عنوان سيد اولاد پيغمبر(ص) به گوش مي‌رسد كه لازم است رييس‌جمهور منتخب در تبعيت از مشي بنيانگذار جمهوري اسلامي مقابل اينگونه مقدس‌سازي‌ها بايستد

به گزارش خبرنگاران جامعه گزارش خبر، قطار انتخابات در ايستگاه ۲۸ خرداد ايستاد و مطابق پيش‌بيني‌ها سيد ابراهيم رييسي را روانه پاستور كرد. مسائل مهم اين انتخابات كه آنها را تحت عنوان تله‌ها بيان مي‌كنم عبارتند از:

-۱ تله مسائل حل نشده: مطابق نظر جامعه‌شناسان هر كشوري معمولا با چند مساله حاد حل نشده روبه‌روست نه با تعداد بي‌شمار. دولتمردان سعي‌شان بر آن‌است آنها را در دستور كار قرار داده در اسرع وقت حل كرده، از مزمن شدن آنها جلوگيري نمايند. اما مروري بر مسائل در ايران، ما را به فهرستي طويل مي‌رساند كه افقي براي حل آنها در اذهان مردم و صاحب‌نظران متصور نيست.

در ايران، ما در تمام حوزه‌هاي كليدي با مسائل حل نشده روبه‌رو هستيم در حوزه رسانه مساله فيلترينگ؛ در حوزه انديشه، مساله كتاب، مطبوعات و سانسور؛ در حوزه هنر مساله موسيقي به خصوص موسيقي زيرزميني؛ در حوزه ورزش مساله زنان، به ويژه دوچرخه سواري و ورزشگاه زنان؛ در حوزه آموزش و پرورش مساله انگيزش معلمان؛ در حوزه آموزش عالي بحران مدرك‌گرايي، مدارك تقلبي و كيفيت مدارك؛ در حوزه سياست خارجي مساله برجام، رابطه ايران و غرب و روابط با همسايگان؛ در حوزه اجتماعي مساله اقليت‌هاي ديني؛ در حوزه حقوق بشر مساله ناراضيان سياسي و اقليت‌هاي خاص؛ در حوزه اجتماعي و جامعه مساله احزاب و مردمسالاري حقيقي؛ و بسياري مسائل ديگر در اين ليست جاي مي‌گيرند.

-۲ تله ابرچالش‌ها: مدت‌هاست كه دولت (به معني عام و حاكميتي آن) در ايران درگير ابرچالش‌ها است. ابرچالش‌ها آنهايي هستند كه حل آنها از عهده يك قوه بلكه گاهي انجام آن از عهده يك كشور خارج و مستلزم همكاري ملي و حتي در عرصه بين‌المللي است. ابرچالش‌ها اگر حل نشوند مشروعيت و مقبوليت نظام را به چالش مي‌كشند. به تعدادي ابرچالش اشاره مي‌كنم. مثلا در حوزه نسل جوان، فرهنگ و خانواده، مساله هويت؛ در حوزه اقتصاد اجتماعي مساله معيشت، اشتغال؛ در حوزه حاكميت مساله تباين و شكاف نيازها و خواسته‌هاي دولت-ملت، فساد تقريبا فراگير، و سيستم ناكارآمدساز نيروي انساني؛ در حوزه محيط زيست مساله آب، فرونشست اراضي، گرمايش شديدتر زمين در ايران، روند درحال انقراض جنگل‌ها، مراتع، جانوران، ذخاير ژنتيكي؛ در حوزه اقتصاد مساله ارز، تورم، نقدينگي، پايه پولي، ارزش پول ملي، اختاپوس اقتصاد دولتي، صندوق درمعرض خطر تامين اجتماعي، خطر تعطيلي كارخانجات؛ در حوزه‌هاي مغزافزاري مساله اميد، باورهاي تحريف شده؛ در حوزه دولت، انتخاب دولت و دولتمردان كارآمد در ساختار ناكارآمد؛ در حوزه دموكراسي، مردمسالاري معيوب و منهاي احزاب. حتما ابرچالش‌هاي ديگري قابل احصا است.

-۳ تله هيجانات: از نگاه روانشناسي دو نوع پردازش درباره افراد، رويدادها و محيط وجود دارد. پردازش عقلاني دربرابر پردازش هيجان‌مدار. اول پردازش شناختي (عقلاني) است، كه مبتني بر داده‌هاي درست، حقايق و تجارب است، در اين نوع پردازش، تمركز روي حقيقت و دستيابي بدان مهم است. كشف حقيقت كوشش بسيار مي‌طلبد و مرز نمي‌شناسد تا آنجا كه كشف حقيقت حتي از زبان و منابع غيرخودي باشد، خدا هم به انسان‌هاي هدايت شده پاداش و مژده مي‌دهد كه همه سخن‌ها را مي‌شنوند اما بهترين آن را انتخاب مي‌كنند.

دوم پردازش هيجاني است كه بر احساسات و عواطف استوار است، در اين پردازش افراد از ورود به حيطه كشف حقايق خودداري مي‌كنند چراكه كشف حقيقت باورهاي آنها را به‌هم مي‌ريزد و آنان را دچار اضطراب مي‌كند، پس چه كاري بهتر از پرهيز. در اين پردازش، حقيقت به شرطي خوب است كه منحصرا از زبان ما و دوستان ما باشد و هيجانات ما را ارضا كند و لاغير. البته آنچه مطلوب‌تر است پردازش شناختي است نه پردازش هيجاني. براي سياستمردان هيجانگرا (كه تعداد آنها كم هم نيست)، نقش عقلانيت در تصميم‌سازي و تصميم‌گيري‌هاي كوچك و بزرگ كم فروغ است.

-۴ تله دفاع از خود: وقتي فردي دچار تعارض، تناقض و تضاد در اهداف مي‌شود در گام اول تعادل دروني‌اش بهم مي‌ريزد و گرفتار اضطراب و استرس مي‌شود و براي خلاصي از آنها دست به دفاع مي‌زند تا از اضطراب رهايي يابد. در دفاع نقش تحريف حقايق پررنگ است. وقتي مكانيسم دفاعي راه مي‌افتد براي مدت كوتاهي هم كه شده اضطراب فرد فرو مي‌كاهد و وي را به آرامش مي‌رساند و اين براي دفاع‌كننده مطلوب است.

نظريه اسناد مي‌گويد افراد ناكارآمد همواره موفقيت را از آن خود و ناكامي را متعلق به ديگران مي‌دانند. امري كه در كشور ما به فراواني رايج است. با كمي توجه هركس به‌راحتي مي‌تواند مثال‌هاي فراواني ازاين رفتارهاي دفاعي بيابد. در سال‌هاي پس از انقلاب و به ويژه در چند سال اخير اينگونه رفتارها به وفور ديده شده و مي‌شود و مختص اصولگرايان و اصلاح‌طلبان نيست.

همگان بدان چنگ مي‌زنند. تابه‌حال ناكامي‌ها به دشمن و رقيب فرافكني مي‌شده است. حال با انتخابات رياست‌جمهوري سيزدهم همه قوا يكپارچه شدند ديگر حسن روحاني و به زعم آنان ليبرال‌ها نيستند كه ناكارآمدي‌ها به حساب آنان واريز شود گرچه هنوز با وجود دشمن فرافكني ناكارآمدي‌ها مي‌تواند ادامه داشته باشد. تله قدرتمندي كه مي‌تواند فريب بزرگي را به‌بار آورد و شكست سنگيني را بيافريند آنگونه كه اصلاح‌طلبان در اين انتخابات متحمل گرديدند.

-۵ تله تندروي: در جامعه ديني و حتي روشنفكري ما گروه‌هاي افراطي و تندرو حيات قدرتمندي دارند. اگرچه كلام الهي به صراحت پرچمدار آزادي تفكر و انديشه است به مومنان بشارت داده است كه بهترين‌ها را برگزينند و دين اجباري و اكراهي اكيدا نفي شده است اما هم برداشت تندروانه در قرائت‌هايي از اسلام وجود دارد و هم افراد و گروه‌هاي تندرو كه آشكارا رفتار پرخاشگرانه اعم از كلامي و فيزيكي ابراز مي‌دارند.

اساسا تندروي يك پردازش به‌شدت هيجاني است كه دستمايه آن تحريف و پيامد آن اضطراب اجتماعي و استرس در جامعه است. اميد است رييس‌جمهور منتخب در بستر همسويي و يكپارچگي نهادهاي حاكميتي اين معضل را از پيش پاي بردارند.

-۶ تله ايران‌گريزي و فرار مغزها: حقيقت تلخ اين‌است كه ايران پس از انقلاب با سرمايه ملي مردم ايران به‌طور شتابنده‌اي در حال توليد نيروي انساني كارآمد براي كشورهاي غربي به ويژه امريكا، كانادا، استراليا، و اروپا و اخيرا تركيه است. آمار رو به تزايد مهاجرت و ترك سرزمين مادري به واقع

نگران‌كننده است؛ آماري كه مطابق برخي تخمين‌ها به ۳.۵ الي ۴ ميليون نفر مي‌رسد.
برخي نيز تا ۷ ميليون برآورد كرده‌اند. براي هر نيروي كارآمد ده‌ها هزار دلار توسط دولت ايران هزينه مي‌شود و دست آخر اينها با قلبي شكسته اما با اشتياق ترك وطن كرده، راهي كشورهاي مقصد مي‌شوند تا به خدمت توسعه‌يافتگي بيش از پيش آنان درآيند.
در حالي كه ملت ايران به‌شدت به خدمات‌شان نيازمند اما محروم از خدمات آنان است. شوربختانه بايد گفت روند حوادث به‌گونه‌اي است كه اكثريت بزرگي از هموطنان در فكر جلاي وطن هستند و با كمال تاسف برخي نيز به آن دامن مي‌زنند. اگر جمعيت مهاجر ايران را ۴ ميليون فرض كنيم جمعيت آنان از ۶۰ كشور عضو سازمان ملل بيشتر است.
-۷ تله سوگيري‌ها: در روانشناسي اجتماعي به‌طور نامحسوس از پيوستاري صحبت مي‌شود كه شامل تفكر قالبي-پيشداوري-سوگيري-تبعيض است. قصه ازاين قرار است كه وقتي فرد دچار تفكر قالبي مي‌شود دست به پيشداوري مي‌زند كه جانمايه قضاوت نادرست است، آنگاه كه فرد آلوده به پيشداوري شود باورهاي تحريف شده در ذهن وي شكل مي‌گيرد كه امري شناختي و پايا است.
فرد در اين شرايط دچار سوگيري شناختي مي‌شود. نهايتا اينكه هركس كه دچار سوگيري شود به سهولت تبعيض روا مي‌دارد و اين خود آغازگر رفتارهاي پرخاشگرانه در روابط بين فردي است. به سپهر سياسي ايران بنگريد مي‌بينيد كه اين پيوستار معيوب حاكميت بلامنازع دارد. مردم و سياسيون گرفتار تله معيوب سوگيري هستند.
-۸ تله مقدس‌سازي از چهره‌ها: در سال‌هاي نه‌چندان دور انتقاد از رييس‌جمهور به‌شدت مذموم بود و كسي را ياراي نقد ولو دلسوزانه دولت نبود چراكه كساني بودند كه مدام بر طبل اين باور غلط مي‌كوبيدند كه دشمن هاشمي دشمن پيغمبر است. سال‌ها بعد دوباره برخي از چهره‌ها دولت احمدي‌نژاد را دولت امام زمان(ع) و توصيه‌شده مي‌ناميدند و رييس دولت نيز خود را در هاله‌اي از نور مي‌ديد و حتي يارانه‌هاي نقدي را مقدس مي‌شمرد.
اين باورسازي‌ها در منابر جمعه نيز از جايگاه ويژه‌اي برخوردار بود. حال زمزمه‌هايي از اين دست از سوي نزديكان رييس دولت منتخب تحت عنوان سيد اولاد پيغمبر(ص) به گوش مي‌رسد كه لازم است رييس‌جمهور منتخب در تبعيت از مشي بنيانگذار جمهوري اسلامي مقابل اينگونه مقدس‌سازي‌ها بايستد كه اگر چنين نكند تتمه اعتقادات ديني مردم نيز در اين آشفته بازار سياست به ثمن بخس به تاراج خواهد رفت.
-۹ در خاتمه بايد تاكيد كنم رييس‌جمهور منتخب خود را در معرض مطالبات سنگين ملت و تاريخ قرار داده است. اينك بر همگان است تا به دور از گرايشات جناحي براي رفاه و نجات كشور و ملت به ايشان ياري رسانند. چراكه حقيقت اين‌است هريك ازاين تله‌ها به تنهايي مي‌تواند دولت‌ها را از پاي درآورد، چه رسد به اينكه همه اين تله‌ها هم اينك پيش پاي رييسي و دولت اوست.